

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÓNYA.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL

Hirdetési díj:

Negy hasbos petit sorot 5 kr. Nagyobb...

Hirdetést vagy reklámot napban foglalo...

Nyitliri kozlemenyek minden petit sora...

Hirdetosek felvetenek a szerkesztosegben...

Keziratok nem adatnak vissza.

fito-társasag. Teher.

Table with columns: MAREK, fillér, and various numerical entries.

Rostock P.

SAMUEL kútfurási vállalat, SAJÁT HÁZ.

megrendezések, újabb, ócska rezet napi árfolyam

ta sikerrel használtatik! MEGOLDÓ KÖZEL ÉS MEGFOLYÓKAT... DIENES C. J.-féle gyógyszertárban

Előfizetési árak: helyben, vagy postán külvide: egész évre 10 ft. — kr.

A lap szellemi részét illető minden közö-

Előfizethetni helyben: Földes K. Lajos könyvkereskedésében...

Aug. 2. Felhívás a városi közönséghez!

A főiskola színdíjára benmaradt lelkes ifjusága ez évben is meghajtja tartania nagy naphoz méltóan...

Oh jöjjetek el ama hantokhoz — szent a föld, melyre ott lépünk: ott röjűk le honfiai kegyelettünk...

- 1. Gyülekezés a kollégium előtt delután 4 órakor. 2. Indulás a honvéd temetőbe 1/5 órakor. 3. Ének. Előadja városi dalárda.

„Nix dajcs.“ — „Nix ung'ris.“

Ez a két kellemetes és sokatmondó jelszó dominálja ez idő szerint a magyar közéletet.

A „DEBRECZEN“ TÁRCAJA.

Kollár és a magyarországi pánszlávizmus. — A Budapesti Hirlapból.

Még nincs teljes egy százada annak, hogy a nagy szláv testvérség lázbeteg álma a magyar fölföld egy képzelő fiában megszületett...

De bár a pánszláv eszme föltünését Magyarország évezredes kapcsolatában irodalmilag legalább rendszeren töle szokták kelteni...

zásának tekintenek, ha arra vetemednének, hogy a tatárszármazásu, barbár magyar nyelvet használják hivatalos dolgaikban.

Mindez pedig fényesen illusztrálja, hogy milyen példás az egyetértés, a kölcsönösseg Magyarországon a katoná és civili között.

A bosnyák nyelv bizonyára nagyobb mértékben respektáltatik a megszálott tartományokban, mint a magyar — a magyar király országában.

Hogy néhány napokkal ezelőtt élt egy bizonyos Bauer nevű hadügyminiszter, aki mint a katonai hatóságok felett álló felsőbb forum rendeletben hagyta meg a generális uraknak, hogy a magyar hatóságokkal magyarul levelezzenek...

Bauer rendeleteinek tehát nincs semmi foganatja abban a hadseregben, a melyről azt tartják, hogy kiváló erénye: feltétlen engedelmesség a felsőbb meghagyások iránt.

No — ezt a katonai engedelmességet ugyancsak furcsa szimben tünetik föl a magyarországi hadtestparancsnokok: akik németnyelvű átiratokkal tűntetnek a mellett, hogy rájuk nézve sem-

század közepén a felszított vallási villongások 13 falu szerb népet vezették Oroszország karjai közé, kik Horvát ezredes vezérlete alatt a Bug forrásához vándoroltak ki.

A magyar szlávász személyes és politikai összeköttetéseit Oroszországhoz tovább ápolták az emigráció fontos alásokba jutott fökolompai, olyanok, mint az 1784-ben orosz altábornagyságot nyert Tökölly Péter, a budai születésű s később tábornoki rangra emelkedett Preradovics Rajko, mácsai Csernovics Simon és a Katalin csárától kapott pénzen magának nagy kiterjedésű temesi uradalmakat vásárolt Csorics tabornok.

Különös mégis, hogy Kollár, a ki ebben az időben pillantotta meg a napvilágot Moszcson, a mikor a II. Katalin által a ruténok megnyerésére alapított tokaji orosz ügynökség virágkorát élte, gyermekkorában, legkevesebbe sem rokonszenvezett az oroszokkal, sőt a mint „Panátie cizmen kiadótt önéletrajzában maga bevallja, mikor az austerlitzti ütközet után az ország határán keresztülvonuló kozák csapatok először meglátta, a közhit, mely az oroszokat hagyomány szerint vad és durva kinézésűeknek festette a gyermek Kollár képzelete elé, arra indította, hogy felve rejtozzék el előlük.

féle olyan hadügyminiszteri rendelet nem bír kötelező erővel, amely azt akarja velük megértetni, hogy nem egy okkupált, katonailag igazgatott tartományban, hanem egy alkotmányos állam területén vannak itt, mint ezen állam törvényes rendjének fegyveres őrei, akik tehát első sorban tartoznak ama rendet tisztelni és annak követelményeinek magukat alkalmazni.

Nem, a német generális urak ilyesmit nem tudnak megérteni s megtenni egy holt miniszter kedvéért. Nem, még egy élelencét sem. — Jöhet az elhunyt Bauer báró után bárki, elrendelheti újból, amit már Bauer elrendelt a magyar nyelvnek a hatóságokkal szemben való kötelező használatát ügyében: a katonai uraságoknál sohasem válik rendes üzússá, hogy ők belevigyék a katonai adminisztrációba ha csak egy mellék ágába is azt a nyelvet, amely az osztrák hadseregben a sötét idők óta megátkozott, üldözött, kiközösített nyelv volt mindig, amelytől, mint valami fekélytől, úgy feltették a hadsereg szellemét.

A „nix dajcs“ és a „nix ung'ris“-féle háborúnak mindaddig nem lesz vége, míg Magyarországon közönségek hívott, de egész szervezetében osztrák és nem nemzeti hadsereg tanázik s amíg annak élén osztrák császári és nem magyar királyi hadtestparancsnokok diktálnak. A mai zürzavaros bábéli állapotnak csak egy orvosszere van: a nemzeti hadsereg!

A német birodalmi gyűlés statisztikája. Egy nemetországi lap összeállította az új német birodalmi gyűlés statisztikáját a képviselők kora, vallása és társadalmi állása szerint. E szerint a birodalmi gyűlés neosztora a 83 éves centrumpartí Dieden, legfiatalabb tagja a szocialdemokrata Bueb, a ki még 28 éves sines. Vallás szerint van a képviselők közt 208 evangélikus, 137 katolikus, 4 zsidó és 27 felekezetenkívüli, az utóbbiak mind szocialdemokraták. Nemesi rangja 102 képviselőnek van, a kik közül egy, t. i. Vollmar szocialdemokrata. Foglalkozására nézve a birodalmi gyűlésnek 145 tagja földbirtokos és 100 tagja jogász. Van azonban a képviselők közt 1 ügynök, 1 aquarium-igazgató, 6 orvos, 1 bányamunkás, 1 bankigazgató, 3 bányatanácsos, 3 bányatulajdonos, 1 szobrasz, 6 sör-

vették, megcsókolták s pénzzel ajándékozták meg a nagy-szláv eszme leendő legifiatalkosabb apostolát.

Nem sok idő telt bele és maga Kollár volt kegytelen lehílt lelkesedéssel lebbanantani az oroszok szemére langymeleg kozmopolitizmustak.

Mikor mint teológus ment Jenába, — az uton három ifju oroszszal ismerkedett meg s fájdalmas konstaltta, hogy azokban nines fogékonyag az ő eszmei iránt. „Lehetetlen volt belőlük a nemzetiség és szlavizmus egyetlen szikráját kicsalnom, lelkeik ifju koruk óta el voltak nemzetellenitve, mert a franczián, németen és olaszon kívül semmiről sem akartak hallani.

Abban az időben ulti a nagy német eszme is első feltámadását a reformáció három százados évfordulója alkalmára rendezett warburgi ünnepségeken s a german lelkesültség élénk fellöbbanása különösen fölizgatta Kollár politikai képződését is, mikor tanuja volt, — hogyan egeinek el a tanulók ünnepélyesen egy parókát, — mint a régi uralom szimbólumát s egy káplárbót, mint a porosz militarizmus jelvényét s ott láthatta az ifju német szabadelvűek sorában az ábran-

gyáros, 1 sörágy-igazgató, 1 betűszedő, négy nyomdatulajdonos, 3 könyvtáros, 18 polgármester, 4 vegyész, 1 dohánygyári munkás, 5 dohánygyáros, 1 gőzhajóstársasági igazgató, 1 uradalmi tanácsos, 1 esztorgályos, 20 gyáros, 3 erdősz. 7 herceg, 6 korcsmáros, 26 pap, 1 nyugdíjazott köv. 2 gimnáziumi igazgató, 8 gimn. tanár, 15 udvari tisztviselő, 1 fakereskedő, 1 mérnök, 1 mézsziget, 5 pápai kamrás, 18 kereskedő, 1 zongoragyáros, 3 kőszénbánya-tulajdonos, 1 bányagyáros, 4 követségi tanácsos, 1 litografus, 1 kőmives, 2 hentes, 26 tényleges katonas malom-tulajdonos, 1 zeneműkereskedő, 1 zenész, 1 fenykepész, 6 egyetemi tanár, 1 postamester, 21 ügyvéd, 1 nyeres, 8 lapszerkesztő, 1 szappanos, 6 kormánytanácsos, 1 színházi intendáns, 1 rektor, 2 hajótulajdonos, 1 várkapitány, 3 szabó, 1 kényenyseprő, 40 író, 2 eszmadia, 2 laptkiadó, 1 órás, 3 borkereskedő, 1 nyugdíjazott alkonzul, 3 titkos tanácsos, 4 városi tanácsos, 7 városi képviselő, 9 közigazgatási és törvényszéki hivatalnok s végül 1 czukorgyáros is.

BELFÖLD.

A katonaság levelei. A magyar kormány vegre megmozdult s tetre határozta el magát a katonai hatóságok törvény tiprásával szemben. A Wekerle-kormány azt találta ki a katonák német levelezési ellenében, hogy azokat el kell tükölni. Budapest székes főváros polgármestere egy rendeletet köröztetett a városi hivatalnokok közt. A rendelet a belügyminisztériumból jött ki s tartalmazta az, hogy eszentul a fővárosi hivatalos emberei semmiféle átíratot, a mi a katonai hatóságtól jön, meg ne próbáljanak újságíróval közölni. A hadügyminisztériumban kellemetlennek találták, hogy a magyar törvényhatóságok lármát ütnek, a miért a katonai hatóságok ezt a jun. 19-iki rendeletet meg nem tartják. Valamelyik osztályfőnök leirt Wekerlehez, a ki, érlelyes ember levan, azonnal Hieronymihoz sietett s őt a fentebb ösmerletett rendelet kiadására buzditotta.

A polgári házasság a királnál.

A polgári házasságról szóló törvényjavaslatoit Ischibe küldték b. Fehervary honvédelmi miniszterhez, hogy adja át királyi Ő Felségének.

A Kollár-ünnep betiltása.

A felvidéki pánszláv igazgató aug. 1-en és 2-an Kollár-ünnepet akartak rendezni az egykori pesti evangélikus pap születésének 100-iki évfordulójára alkalmból, de a föszolgabíró az ünnep megtartását betiltotta. Az ünneprendezők erre az aispánhoz és Hieronymi belügyminiszterhez felebbezték az ügyet, de mint felhivatalosan jelentik, a belügyminiszter jóváhagyta a föszolgabíró betiltó rendeletét. Hieronymi a szombeni roman gyűlés engedélyezésével — így mondja a felhivatalos közlés — megmutatta, hogy a nemzetiségek gyülekező jogát nem kor-

dos Sandot is, Kotzebue későbbi merénylő gyilkosát.

Ilyen és hasonló benyomások érlelték meg Kollár lelkeben hírhedt pasquillja, a „Slavy Deera“ gondolatait, melyben a lázítás örült hóbortjával vinoikál a szlávásznak mindent, — a kozákok földjétől Raguzaiq, a Baltától a balti és azovi tengerig, — Prágotól Kievig és Moszkvaig, Kameszkatól Japánig.

Ő maga ugyan tillakozott az ellen, hogy könyve a magyarság ellen irányulna s egy ízben helesen kikelve jegyezte meg: — „A magyarok nem látják be és nem értik, mi olvasandó e sorok között. — El fog következni az idő mikor nekik is be kell majd látniok, hogy csak velünk foghatnak kezét, ellenségünk között.

Mit használnak — ugymond — mindazok az üzelmek, melyeknek a magyarok magok részükéről épp oly vakon ünnek fel, mint közülünk is a legtöbben? Ha utóljára erős összeköttözésre kerül a sor, annál jobb, akkor be fogják látni mindkét részről, hogy félre lettek vezelve.

Hasonló igaztások nem esoda, hogy viszhathatast keltettek és mindenféle apró surlódásokkal keserítettek meg a pesti ágostai év. lelkes életét, mely állásban Kollár 1819-ben lett Molnár János utóvédá. Mindamellett nem egészen adhatunk hitelt leveleinek, melyekben bizonyos túlzással czeloz kiállott üdözteleseire, s melyek miatt magának Ferencz császárnak oltalmához fordult, hogy életét a fenyegető orgyilkosság ellen megvédelmezze. — A mit 1834-ben Maezejovskyk nevű lengyel barátjának ír, a legvakmerőbb pszichológus az ellen a

